

Horyzonty Polityki
2020, Vol. 11, N° 36

JOANNA WARECKA

<http://orcid.org/0000-0002-3687-6659>
Akademia Ignatianum w Krakowie
Centrum Badawczo-Rozwojowe Innowacji Społecznych
joanna.warecka@ignatianum.edu.pl

BOHDANA HURIY

<http://orcid.org/0000-0002-0855-4556>
Akademia Ignatianum w Krakowie
Centrum Badawczo-Rozwojowe Innowacji Społecznych
bohdana.huriy@ignatianum.edu.pl

STANISŁAW ALWASIAK

<http://orcid.org/0000-0002-8162-3992>
Akademia Ignatianum w Krakowie
Centrum Badawczo-Rozwojowe Innowacji Społecznych
stanislaw.alwasiak@ignatianum.edu.pl

DOI: 10.35765/HP.1954

Aktywizacja młodzieży w czasie pandemii COVID-19. Analiza treści konkursu literackiego „pandemiczna codzienność”

Streszczenie

CEL NAUKOWY: Głównym celem artykułu jest analiza wyzwań stojących przed realizatorami projektów w ramach 3. misji Akademii Ignatianum w Krakowie, w kontekście prowadzenia projektów finansowanych ze środków europejskich oraz analiza wybranej metody aktywizacji młodzieży w czasie pandemii COVID-19, a mianowicie konkursu literackiego „Pandemiczna codzienność”. Konkurs zrealizowany został w ramach projektu „Wartościowy Wolontariat – Wartościowa Przyszłość!” i był skierowany do aktywnych jego uczestników w wieku 15-29 lat.

PROBLEM I METODY BADAWCZE: Problem, poruszany w artykule, jest rozpoznanie potencjału konkursu literackiego jako narzędzia aktywizacji młodych ludzi do działań społecznych w czasie pandemii COVID-19 oraz w projekcie „Wartościowy Wolontariat – Wartościowa Przyszłość!”. Wykorzystano metody: analizę, syntezę, kategoryzację i porównanie esejów

Sugerowane cytowanie: Warecka, J., Huriy, B. i Alwasiak, S. (2020). Aktywizacja młodzieży w czasie pandemii COVID-19. Analiza treści konkursu literackiego „pandemiczna codzienność”. *Horyzonty Polityki*, 11(36), 105-123. DOI: 10.35765/HP.1954.

PROCES WYWODU: Artykuł pokazuje, jak uczelnia realizuje zadania w ramach 3. misji, będąc w sytuacji pandemii COVID-19, zwłaszcza w kontekście realizacji projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Zaprezentowano sposób realizacji działań za pomocą Internetu i rozpoczęto świadczenie usług na podstawie zdalnych systemów i narzędzi. Pokazano, jak za pomocą metody *design thinking* wdrożono konkurs literacki oraz zbadano jego potencjał jako instrument aktywizujący i replikujący w stosunku do pozostałych uczestników ww. projektu.

WYNIKI ANALIZY NAUKOWEJ: Wynikiem analizy naukowej jest potwierdzenie ważności nowych form aktywizacji młodzieży w czasach COVID-19. Badana grupa osób należy do pokolenia, jakie nigdy nie żyło w czasach, w których musiało jakkolwiek ograniczać siebie i sposób funkcjonowania. W wyniku wdrożenia konkursu udało się zarówno zaktywizować ich do działania, jak i dotrzeć z informacją o projekcie do potencjalnie zainteresowanych nowych uczestników.

WNIOSKI, INNOWACJE, REKOMENDACJE: Przeprowadzona analiza dała odpowiedź na ważne pytanie, a mianowicie, co jest skutecznym sposobem aktywizacji młodzieży w czasach kwarantanny. Otrzymane wyniki pokazują, że twórcze narzędzia zdalnej komunikacji mobilizują młodzież. W przyszłości pozwoli to stworzyć innowacyjny system na podstawie zainteresowań uczestników. Formę dla takiego innowacyjnego systemu wyciągnięto z analizy esejów, a zwłaszcza z tych typów działań, jakie młodzi ludzie zaczęli stosować we własnym zakresie.

SŁOWA KLUCZOWE:

pandemia, aktywizacja, *design thinking*, konkurs literacki, zarządzanie projektami

Abstract

YOUTH ACTIVATION DURING THE COVID-19
PANDEMIC. ANALYSIS OF THE CONTENT
OF THE „PANDEMIC EVERYDAY LIFE”
LITERARY COMPETITION

RESEARCH OBJECTIVE: The main objective of the article is to analyze the challenges faced by the project implementers as part of 3 missions Jesuit University Ignatianum in Cracow in the context of running projects financed from European funds and to analyse how the literary contest activating young people during the COVID-19 pandemic. The competition was carried out in the frame of the project “Valuable Volunteering – Valuable Future!” and was aimed to reach out to youth 15-29 years old.

THE RESEARCH PROBLEM AND METHODS: The problem analysed in the article is to recognize the potential of the literature contest as a tool for activating young people. In analysis have been used including: analysis, synthesis, categorisation and comparison of the essays.

THE PROCESS OF ARGUMENTATION: The Article shows how Ignatianum implements tasks in the frame of the pandemic situation, especially in the context of the project management. The way of implementing was based on remote systems and tools. It was shown how the literary competition was implemented using the „*design thinking*” method and its potential instrument in relations to other participants.

RESEARCH RESULTS: The result of the scientific analysis is the confirmation of the validity of new youth activation in the times of the COVID-19. Those young people belongs to a generation that has never lived in similar times. As a result of the competition was possible to activate to action and reach potentially interested new participants of the project.

CONCLUSIONS, INNOVATIONS, AND RECOMMENDATIONS: The analysis gave an answer to a question, what is an effective way of activating young people in times like quarantine. The results of the analysis show that creative use of remote communication mobilise young people. Conclusions to those observations have been drawn based on the analysis of the youth social engagement and activities during the lockdown.

SŁOWA KLUCZOWE:

pandemic, activation, design thinking, literary competition, project management

WPROWADZENIE

W obecnej sytuacji kryzysu, wywołanego pandemią COVID-19, znacząco wzrasta zapotrzebowanie na nowe rozwiązania zarówno techniczne w biznesie, jak i metodyczne w edukacji. Komplikacje w zakresie funkcjonowania życia zawodowego i społecznego implikowały szereg działań aktywizujących i mobilizujących do poradzenia sobie z nowym wyzwaniem, jakim stała się przymusowa izolacja. W kontekście edukacji, trudnym do wypracowania stał się model nauczania poprzez formę zdalną. Każda instytucja świadcząca usługi szkoleniowe czy szkoleniowo-doradcze oraz dydaktyczne musiała w szybkim tempie, niemalże z dnia na dzień, przystosować swój system pracy do nowych warunków (Pyżalski, 2020, 37-57).

Duże trudności dotknęły sektor publiczny w kontekście realizacji projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Podobnie jak inne organizacje, świadczące usługi wymagające bezpośredniego kontaktu z człowiekiem, musiały całkowicie przenieść swoje akcje do Internetu i świadczyć je zdalnie za pomocą systemów i aplikacji umożliwiających komunikację. COVID-19 stał się poważnym wyzwaniem dla edukacji i kontaktów międzyludzkich, a sama popularyzacja wiedzy przeniosła się na inny, zupełnie nowy wymiar kształcenia, wymagający od każdej ze stron przededefiniowania zasad, technik i metod nauki.

Przekształcenia form edukacji, które mają obecnie miejsce, są wynikiem postępującej choroby (COVID-19) i z całą pewnością mają innowacyjne podejście do nauki, wskazują nowe trendy i rozwiązania techniczne. Niezwykle ważnym elementem stało się przeorganizowanie modelu biznesowego uczelni wyższych oraz instytucji szkoleniowo-doradczych w kontekście wyzwań, jakie stawia sytuacja pandemiczna. Sektor publiczny został niejako zmuszony do skorzystania z rozwiązań stosowanych w sektorze prywatnym, a to z kolei spowodowało wymianę doświadczeń, zgłębianie wzajemnego *know-how* i zauważalną zmianę w świadczonych usługach.

Innowacyjność rozwiązań systemowych aktywująca ludzi do pracy i współpracy zaczęła mocno nakierunkowywać się na odbiorcę, tym lepiej budując jego osobistą relację z usługodawcą. W tym rozumieniu wszystkie instytucje świadczące usługi, w tym edukacyjne, jak szkoły państwowe czy państwowe uczelnie wyższe, zmieniły podejście do procesu nauki zdalnej, na skierowane precyzyjniej w stronę klienta, dzięki czemu pojawiło się wiele narzędzi, które ułatwiają przemodelowanie systemu. Jedną ze skutecznych metod, powodującą lepsze dopasowanie oferty, jest *design thinking* (Serafiński, 2009, s. 40-41), czyli metoda prototypowania pomysłu w celu zwiększenia jakości i wartości produktu dla odbiorcy-klienta końcowego.

Kryzys społeczno-gospodarczy wywołany pandemią koronawirusa zapoczątkował innowacyjne podejście do rozwiązywania problemów, w szczególności tych, które wiążą się z przymusową izolacją, odcięciem od świata zewnętrznego i brakiem komunikacji. Zdefiniowanie silnie narastającej potrzeby bezpośredniego kontaktu z drugą osobą przy jednoczesnym zastosowaniu dystansu spowodowały powstawanie systemów technicznych i form kontaktu w postaci opcji

zdalnych (zebrane w opracowaniu „Otwarte i zdalne nauczanie” (ang. *Open and Distance Learning* – ODL) (Rózewski, Kusztna, Zaikin, 2008, s. 11).

Dzięki wypracowanym rozwiązaniom form pracy zdalnej umożliwione zostało przeprowadzenie akcji aktywizującej uczestników projektu „Wartościowy Wolontariat – Wartościowa Przyszłość!” (zwanym dalej Wartościowy wolontariat), oferując im udział w konkursie literackim pt. „Pandemiczna codzienność”. Konkurs został przeprowadzony w całości w formie zdalnej, a nadesłane prace zostały przekazane elektronicznie do organizatora – Centrum Badawczo-Rozwojowego Innowacji Społecznych (zwanym dalej CBRIS) Akademii Ignatianum w Krakowie.

METODY I NARZĘDZIA BADAWCZE

Badaniem objęci zostali uczestnicy projektu „Wartościowy Wolontariat” w wieku 15-29 lat, mieszkający na terenie całej Rzeczypospolitej Polskiej, w tym osoby z niepełnosprawnościami. Projekt ten jest realizowany od sierpnia 2019 do listopada 2021 roku, a jego koncepcja opiera się na podniesieniu umiejętności społecznych i zawodowych uczestników poprzez ich aktywny udział w wolontariacie. Program zakłada wsparcie dla 200 wolontariuszy. Na dzień ogłoszenia konkursu projekt gromadził 90 zapisanych uczestników, którzy w różnym stopniu korzystali z oferowanych form wsparcia, co wynika z wielu czynników wymagających dodatkowej analizy.

W celu przeanalizowania sytuacji pandemicznej wśród młodych osób objętych przymusową izolacją wykorzystano narzędzie konkursu literackiego jako formy swobodnej ekspresji odczuć, zachowań i refleksji uczestników. Do konkursu można było zgłosić opowiadanie lub esej¹.

Forma konkursu została wybrana na podstawie zebranych informacji zespołu koordynującego przebieg wydarzenia, w tym celu

1 Realizacja konkursu odbywała się od 15 czerwca 2020 do 19 lipca 2020 roku. Do konkursu można było zgłaszać teksty zawierające ok 4-5 stron w formacie A4, zapisanych czcionką Times New Roman, 12pkt, interlinia 1,5, 9000 znaków ze spacjami.

zastosowano technikę heurystyczną, jaką jest „burza mózgów” (Helman, Rosienkiewicz, 2015, s. 68). Po zebraniu i przeanalizowaniu zaproponowanych pomysłów do dalszych prac wybrano trzy najciekawszych propozycje w kontekście aktywizacji uczestników „Wartościowy Wolontariat”. Uznano że najskuteczniejszą metodą zebrania odpowiedzi w formie tekstów będzie ogłoszenie konkursu literackiego. Podczas weryfikacji pomysłów, w ramach przeprowadzonej „burzy mózgów”, przeanalizowano następujące idee wraz ze zwróceniem uwagi na wady i zalety każdej z technik: badanie ankietowe, wywiad pogłębiony i konkurs pisarski. Wszystkie rodzaje rozważanych aktywności miały jedno zasadnicze kryterium, a mianowicie konieczność przeprowadzenia całości działań, począwszy od promocji aż do oceny prac końcowych w sposób zdalny.

Zespół CBRIS, organizujący badanie, uznał że najskuteczniejszym sposobem zaktywizowania uczestników projektu do aktywności prospołecznej będzie przeprowadzenie konkursu literackiego, który umożliwi zarówno aktywizację młodych ludzi, jak też pozwoli na rozpoznanie ich obecnej sytuacji. Forma konkursu, w zamyśle organizatorów, miała umożliwić dotarcie do bardzo szerokiej grupy uczestników. Przeważającym argumentem za wyborem konkursu literackiego była przesłanka odnosząca się do maksymalnej aktywności uczestników, a nie jednorazowego działania, oraz skupienia się na dłuższym i trudnym temacie, jakim jest sytuacja pandemiczna spowodowana COVID-19. Dodatkowym czynnikiem przemawiającym za wyborem formy konkursu stał się fakt, że zespół CBRIS chciał, by mimo wszystko zobaczyć pozytywne elementy w obecnej sytuacji na świecie i w tym celu zawarł w regulaminie konkursu wymóg, aby początek każdego tekstu zaczynał się od słów „Po raz pierwszy w życiu, dzięki kwarantannie...”.

Podczas planowania realizacji konkursu zastosowano *metodę obserwacji*, w celu zdefiniowania problemu wynikającego z wyraźnego spadku aktywności społecznej badanej grupy osób oraz spadku zainteresowania samym udziałem w projekcie, tj. zapisanych już uczestników projektu „Wartościowy wolontariat”.

Formuła konkursu nie była nową formą dla prowadzonych przez zespół CBRIS działań. W przeszłości, w innych projektach realizowanych przez pracowników Centrum, zebrano wiedzę i doświadczenie na temat organizacji konkursów jako formy aktywizacji

uczestników i urozmaicenia oferowanych form wsparcia. Różnicą w stosunku do analizowanego konkursu literackiego był rodzaj konkurencji, a mianowicie były to konkursy fotograficzne.

METODOLOGIA BADANIA

Esej lub opowiadanie jest rodzajem pracy pisemnej, jaki w swej specyfice poddaje się analizie na kilku poziomach jednocześnie (Randolph Mayes, 2020). Taki rodzaj pracy pisemnej można przeanalizować wielopłaszczyznowo, odnosząc się do statusu społecznego twórców lub do współprzeżywania trudnych sytuacji życiowych, dzięki retrospektywnemu przypisywaniu im określonego znaczenia. W związku z powyższym analiza tekstu pisemnego, jakim jest esej lub opowiadanie, wymaga zarówno wiedzy teoretycznej, jak i pewnego rodzaju współodczuwania, tudzież empatii, wyobraźni i wrażliwości poetyckiej, które to pozwolą uchwycić sens utworu i w pełni się do niego odnieść.

Analiza jakościowa tekstu artystycznego wymaga zbudowania określonej struktury analizy, jaka pozwoli uporządkować poszczególne jej elementy i dokonać interpretacji. W ramach przeprowadzonego badania tekstów konkursu odbyła się analiza esejów na trzech równoważnych poziomach. Pierwsze dwa poziomy mają głębokie korzenie w biologii i kulturze. Trzeci poziom odwołuje się do samego narzędzia użytego podczas badania, a mianowicie do formy konkursu literackiego i jego znaczenia w aktywizacji społecznej.

Na *pierwszym poziomie* odbyło się formalnie *rozpoznanie* tekstu i jego *autora*. Na tym etapie udało się wyróżnić następujące części składowe utworu:

- *autor* – płeć, wiek, pozycja społeczna², czas zapisania się do projektu „Wartościowy Wolontariat”,
- *tytuł pracy* – wskazuje na kierunek pracy i motywacje autora,
- *motto* – analiza roli motto w kontekście całego utworu i jego domniemane pochodzenie.

2 Rola społeczna według przyjętego kryterium: uczeń lub student, pracownik, przedsiębiorca, bezrobotny.

Na *drugim poziomie* przeprowadzono głębszą analizę prezentowanych tekstów. Udało się wyjaśnić i zinterpretować kontekstowe aspekty tekstu dotyczące treści oraz określić sposób ich prezentacji w formie eseju. Istotnym momentem analizy na danym poziomie było skategoryzowanie wyrażenia w celu uzyskania jednolitego przekazu, podobnych refleksji i odczuć twórców (Nordquist, 2019). Wskazano wąski oraz szeroki kontekst lub konteksty w stosunku do przyjętych wyżej wymienionych elementów utworów. Tak więc kontekstualizacja treści przesłanych przez uczestników prac dała wymierny efekt, umożliwiając analizę poszczególnych treści.

Wąskim kontekstem było usytuowanie wydarzeń i postaci w przestrzeni, a także statyczne elementy współtworzące tło wydarzeń. Analizie poddano następujące kwestie:

- przebieg czasowy wydarzenia lub wydarzeń,
- przestrzeń i miejsca,
- przedmioty, atrybuty, postaci,
- wygląd postaci (o ile wskazane),
- emocje i problemy postaci.

Szerokim kontekstem było podkreślenie istniejącej sytuacji społecznej uczestników konkursu. Dodatkowo przeanalizowano, w jaki sposób autor zarysowuje ważne dla niego wartości i sytuuje samego siebie, prezentuje zrozumienie otaczającego go świata w sytuacji epidemii i ciągłej izolacji. Konkludując oznacza to, że na tym poziomie zachodzi pewien proces konstruowania pamięci zbiorowej i tworzenia powiązań symbolicznych dla wyimaginowanej wspólnoty Polaków z pozycji autora (Ткачук, 2009). W ramach tego etapu przeanalizowano następujące kwestie:

- źródła informacji, z jakich autor czerpał wiedzę o sytuacji pandemicznej w kraju i na świecie,
- strategię zachowywania autora,
- spojrzenie na świat przez autorefleksje czy socjorefleksje.

Trzeci poziom analizy esejów był ukierunkowany na analizę skuteczności użytego narzędzia w postaci konkursu literackiego na aktywizację młodzieży w formie utworzonych treści w warunkach pandemii COVID-19. Analiza nadesłanych prac pozwoliła zbadać poziom zasięgu oddziaływania projektu „Wartościowy Wolontariat” na potencjalnie nowych uczestników, a także pokazać atrakcyjność użytego narzędzia w kontekście zachęcenia młodzieży do działania.

Zgłoszone prace w konkursie stanowią tym bardziej wyjątkową wartość badawczą w kontekście aktywizacji społecznej młodych ludzi.

Na trzecim etapie przeanalizowano następujące kwestie:

- zainteresowanie konkursem i całym projektem wśród uczestników,
- motywację uczestników do wzięcia udziału w konkursie.

Poddano analizie następujący problem badawczy: Na ile narzędzie, w postaci udziału w konkursie literackim, zaktywizuje i zmobilizuje młodych ludzi w wieku 15-29 lat do działania i udziału w projekcie „Wartościowy Wolontariat”.

PROCES WYWODU

W konkursie wzięło udział piętnaście kobiet i czterech mężczyzn w wieku od 15 do 29 lat. Są to osoby uczące się, uczniowie i studenci, ludzie aktywnie spędzający czas, często poza miejscem zamieszkania, podróżujący, aktywni społecznie i mający doświadczenie w pracy wolontaryjnej. O projekcie „Wartościowy Wolontariat” dowiedzieli się głównie dzięki elektronicznym formom przekazu, mowa tu o e-mail marketingu (e-mailingu) oraz o treściach zamieszczanych na dedykowanym profilu w mediach społecznościowych. E-mail marketing (e-mailing), jak podają Krupa i Ossowski, to

budowanie relacji i utrzymywanie z odbiorcami więzi, które opierają się na silnym fundamencie – wyrażeniu zgody przez odbiorcę na otrzymywanie komunikatów marketingowych (Krupa, Ossowski, 2013, s. 8).

Można przyznać z całą pewnością, że działania promocyjne i zaproponowana forma udziału w projekcie w postaci przesłania prac do konkursu zachęciły nowe osoby do uczestnictwa. Otrzymane eseje stały się niezwykle ciekawym źródłem informacji w kontekście poznania samopoczucia uczestników i ich aktywnych form działania w warunkach epidemii. Dodatkowo warto podkreślić wpływ izolacji na życie rodzinne, pozostanie samym we własnym domu/mieszkanie lub z bliskimi w rodzinnym otoczeniu. Ważnym faktem, na jaki należy zwrócić uwagę, jest informacja o stosunkowo niskiej

frekwencji zapisanych już w projekcie uczestników, tylko 5 osób z 90 zdecydowało się przesłać pracę w konkursie.

Na *pierwszym poziomie* analizy treści konkursowych sprawdzono wymogi formalne oraz określono cechy i predyspozycje autorów. Uczestnicy konkursu (łącznie 19 osób) zgłosili swoje prace zgodnie z wytycznymi w regulaminie konkursu, przysyłając 4-5 stron tekstu, rozpoczynając od słów „Po raz pierwszy w życiu dzięki kwarantannie...”. Zgłoszone prace w konkursie zostały przesłane przez obecnych oraz nowych uczestników projektu „Wartościowy Wolontariat”. Sama idea konkursu została rozpropagowana zdalnymi kanałami promocji, takimi jak: e-mail marketing, media społecznościowe, w szczególności Facebook oraz Instagram. Promocja w sieci trwała 30 dni, a dzięki systemowi udostępniania (polecania) treści za pomocą narzędzi Facebook oraz Instagram swym zasięgiem objęła obszar całego kraju.

Uczestnikami konkursu zostało dziewiętnaście osób, z czego czternaście osób to nowi uczestnicy, a pięciu to wcześniej zapisani do projektu. Pod względem terytorialnym najwięcej prac zostało zgłoszonych z terenu województwa małopolskiego (10, w tym 8 to nowi uczestnicy, 2 – obecni), następnie z województwa podkarpackiego (3, w tym 2 nowe, 1 obecna) i po jednej pracy z województw: świętokrzyskiego, zachodniopomorskiego, kujawsko-pomorskiego, lubelskiego, śląskiego i dolnośląskiego; wszystkie te prace pochodzą od nowych uczestników w projekcie. Autorzy są uczniami lub studentami, bez wyjątku.

Nadesłane prace konkursowe miały krótki i zwięzły tytuł i w większości odnosiły się do samej pandemii COVID-19, kwarantanny i izolacji. Tytuły zawierające synonimy tych wyrażen pojawiły się w jedenastu spośród 19 ocenianych prac. Drugim co do występowania sformułowaniem były określenia wykorzystujące słowa: życie, czas, zmiana. Tego typu sformułowania zostały użyte w trzech na 19 prac, natomiast dwie spośród nich zostały zatytułowane *Konkurs Literacki* (esej 13., esej 15.), a cztery w sposób abstrakcyjny, nie odnoszący się bezpośrednio do sytuacji pandemicznej i są to *Obrót życia* (esej 2.), *Za oknem* (esej 3.), *Lux in Tenebris* (łac. światło w tunelu; esej 6.), *Czerwona walizka* (esej 8.). Tytuły prac są nacechowane emocjami, pokazują odcienie od świata, brak kontaktu z otoczeniem i obserwacje z „boku” sytuacji, która dzieje się w życiu autorów. Tytuły prac są rzeczywistym określeniem wydarzeń w przestrzeni, w której

znajdują się autorzy i stanowią swojego rodzaju komentarz do obserwowanej sytuacji.

W procesie analizy esejów udało się wyróżnić motto każdego utworu wybrane przez autora. Rola motto polega na wywołaniu określonego efektu, zgodnego z zamysłem autora, i pomaga jednocześnie zrozumieć najważniejsze jego przesłanie. Wybrane motto w nadesłanych pracach wskazują ukierunkowanie autorów na samych siebie: *Mój porządek* (esej 6.), *Podróż wewnątrz siebie* (esej 8.), *Każdy ma swoją podróż i swój rozkład jazdy* (esej 19.), *na świat Świat za oknem* (esej 3.), *Kolor nowego świata* (esej 5.), i na pozytywne strony życia *Cieszyć się drobnymi chwilami* (esej 17.), *Jak wiele można docenić w życiu* (esej 18.). Pomimo tego, że prawie wszyscy zaznali różnego rodzaju trudnych sytuacji, jak: upadki, strach, niepewność, wysyłają jednak pozytywne przesłanie mówiące o tym, że nawet w czasie pandemii ważne jest, aby znaleźć swój sposób na równowagę i akceptację zmieniającego się porządku życia.

Do dokonania *drugiego poziomu*, w wąskim kontekście analizy treści, zastosowano metodę *kategoryzacji*. Kategoryzacja – pojęcie abstrakcyjne – oznacza zespół (grupę, klasę) elementów, które łączy to, że mają pewne wspólne cechy, odróżniające je od innych elementów, które tych cech nie mają (Lisowska-Magdziarz, s. 154). Poniżej przedstawione zostały wybrane fragmenty tekstów potwierdzające wskazywane problemy uczestników, od najczęściej pojawiających się do najrzadziej.

1.1. Jedną z dwóch głównych kategorii wyróżniających się w pracach uczestników konkursu był szeroko zakrojony proces zmian, tj. zmieniającego się świata, zmieniających się nawyków i osobowości oraz otaczającej rzeczywistości itp. Sformułowania dotyczące zmiany pojawiły się w siedemnastu na dziewiętnaście prac, co świadczy o sile i wadze tego zjawiska. Twórcy wskazywali na zmiany w otaczającym ich świecie – w kontekście globalnym: „Po raz pierwszy w życiu dzięki kwarantannie świat bardzo się zmienił” (esej 2.) oraz w kontekście lokalnym – „Polacy zmieniają swoje nastawienie do innych” (esej 15.). Powtarzający się proces zmian dostrzegany przez niemal wszystkich autorów nadaje kierunek i kształt ich wypowiedzi, obrazuje nieuchronność sytuacji, w której się znaleźli.

Autorzy mówią o zmianach z punktu widzenia obserwatorów i interpretatorów rzeczywistości. Podkreślana jest nagłość i wielkość zachodzących zmian, co świadczy o istocie sprawy: „Kolejna

wielką i zauważalną zmianą, z którą...” (esej 1.), „dynamicznie zmieniająca się sytuacja...” (esej 13.).

Autorzy wprowadzają proces zmian jako główny element sytuacji pandemicznej, której doświadczają i na jej podstawie opisują otaczający ich świat. Zwracają uwagę na przemianę wewnętrzną, osobowościową, jaką przeszli czy też, jaką dostrzegli u innych. W tym kontekście podkreślają pozytywną stronę zachodzących zmian. „Chłonęłam zmiany całą sobą” (esej 4.), „Okazało się, że kwarantanna może przynieść też pozytywne zmiany” (esej 11.), „Tak zmieniłam siebie ponownie” (esej 12.).

W kontekście negatywnym, autorzy wskazują na zmiany w funkcjonowaniu życia społecznego, w tym rodzinnego i towarzyskiego, oraz w procesie edukacji i codziennego trybu życia, co świadczy o istocie sprawy. Jako przykład można przytoczyć następujące cytaty: „przejście na naukę przez Internet wiązało się ze zmianą tak naprawdę funkcjonowania dzieci i młodzieży, a bardzo często również ich rodzin” (esej 1.), „Decyzja o zamknięciu uczelni zmieniła życie wielu osób w kilka chwil” (esej 13.), „jednakże nie wiedziałem, że przyniesie to za sobą tak daleko idące zmiany w funkcjonowaniu społecznym. Zasadniczą zmianą poza ograniczeniem życia towarzyskiego była zdalna forma edukacji” (esej 18.).

1.2. Drugą i równie ważną kwestią podejmowaną przez uczestników konkursu były pozytywne aspekty czasu kwarantanny i przymusowej izolacji, na które zwrócono uwagę również w siedemnastu na 19 prac konkursowych pracach. Sformułowania opisujące zalety płynące z przymusowej izolacji to głównie: nadzieja, szczęście, radość, docenienie.

Autorzy pokazali ważność okresu zatrzymania się w ich życiu, wskazali na chwile, momenty, sytuacje, które były dla nich szczególnie istotne: „zaczęłam naprawdę doceniać to wszystko, co mam i cieszyć się z małych rzeczy” (esej 1.). Wykazali pewnego rodzaju optymizm w kontekście tworzenia więzi rodzinnych i społecznych: „Człowiek zaczął doceniać człowieka. Cieszyć się z małych gestów i krótkich chwil, z takiego prostego, zwyczajnego bycia” (esej 10.), wskazali także na ulotność stanów, takich jak zdrowie, trud pracy innych osób „doceniłem cały ten wysiłek” (esej 6.), „Szczególnie doceniano w tym czasie medyków” (esej 9.).

Wśród wskazywanego kontekstu pozytywnego autorzy uznawali nadzieję za ważny element sytuacji, z którą przyszło się im zmierzyć. „Miałam nadzieję, że po świętach wszystko wróci do normy” (esej 17.), „Pojawiła się też nadzieja, że może coś zmieni się na lepsze w naszym świecie” (esej 19.).

1.3. Trzecią z kolei istotną kategorią poruszoną w treści prac konkursowych były negatywne emocje określane m.in., jako: tęsknota, samotność, utrata wolności, uczucie pustki, strachu, poczucie zagrożenia, zamknięcie, spowodowanych sytuacją pandemiczną w kraju i na świecie. Wypowiedzi zawierające tego rodzaju określenia, pojawiły się w szesnastu na 19 analizowanych prac.

Pomimo próby nakierunkowania uczestników konkursu na pozytywne aspekty życia podczas pandemii, bardzo mocno zarysował się jej wydźwięk negatywny. Większość tekstów była nasycona złymi emocjami i porównaniami. Jako przykład można wskazać poniższe cytaty: „bać się drugiego człowieka” (esej 1.), „Zamknął się w sobie, przestał jeść, stracił całkowicie chęć do życia”, „Siedzimy zamknięci we własnych domach jak za karę” (esej 3.), „Koronawirus stanowił zagrożenie rodem z innego świata” (esej 4.), „pojawiły się mniejsze strachy – pijawki i tasie mce wytrwale wysysające z nas siły życiowe” (esej 4.), „Przeróżająca smutna pustka. Milczenie i cisza” (esej 10.), „Ptaszysko, tak nazywałam go w myślach” (esej 4.).

Autorzy, wskazując na silnie negatywne emocje wywołane przymusową izolacją, brakiem kontaktu ze światem zewnętrznym i ogarniająca ich pustką, dają czytelnikowi do zrozumienia powagę sytuacji i z czym muszą poradzić sobie w tym czasie. Swoje wypowiedzi formułują w sposób bardzo dosadny, dosłowny, używając mocnych określeń i porównań, włącznie z odnoszeniem się do śmierci, podkreślając tym samym pierwszoplanowość i rolę tych uczuć i sytuacji, w której się znaleźli, na przykład: „chwile smutku, płaczu, żalu, rozstania” (esej 2.), „To była walka między stresem i strachem (...)” (esej 5.), „Moje myśli, odczucia, emocje mówią: rozpacz” (esej 13.), „obawy przed nachodzącą śmiercią” (esej 4.).

1.4. Czwartym, co do ważności aspektem życia podczas pandemii COVID-19, okazał się wymiar społeczny w kontekście utrzymania relacji z rodziną i przyjaciółmi, a także nowy sposób komunikacji; ten problem pojawił się w czternastu spośród 19 prac konkursowych.

Autorzy wskazali na trudności wynikające z braku możliwości kontaktu społecznego, do którego byli wcześniej przyzwyczajeni oraz na narastające napięcia i konflikty z domownikami, uczucia tęsknoty za czasem sprzed pandemii. Zaburzony system współżycia społecznego spowodowany izolacją, podkreślony w tak wielu pracach, świadczy o wadze problemu. Wśród pojawiających się słów odnoszących się do komplikacji związanych z komunikacją podczas pandemii, wyróżniamy przykłady pozytywne i negatywne. Do pozytywnego wymiaru relacji należą poniższe przykłady: „uważam, że właśnie podczas tej przymusowej izolacji p o g ł ę b i ł a m s w o j e r e l a c j e z n a j b l i ż s z y m i” (esej 2.), „Poza kontynuowaniem nauki spędzałem czas n a r o z m o w a c h c z y g r a c h w s p ó l n i e z e z n a j o m y m i” (esej 18.), „Wspólne r o z m o w y, g r y, n a w e t c z ę s t e k ł ó t n i e b a r d z o n a s w s z y s t k i c h z b l i ż y ł y” (esej 18.). Do negatywnych kontekstów życia społecznego można zaliczyć wypowiedzi odnoszące się do konfliktów, kłótni, sporów, ograniczeń, czego przykładami będą: „Stałem się bardziej k o n f l i k t o w y w r o z m o w a c h i r e l a c j a c h z l u d ź m i” (esej 6.), „Ponowne życie w trybie codziennym z rodzicami okazało się bardzo t r u d n e i k o n f l i k t o g e n n e” (esej 6.).

W ramach *drugiego poziomu* analizy i szerokiego kontekstu omawianych treści prac konkursowych należy podkreślić, że wszyscy uczestnicy czerpali wiedzę o sytuacji pandemicznej w kraju i na świecie z mediów, tj. telewizji, radia, Internetu. Jako przykład można podać następujące cytaty: „Poza domem zaczęła się farsa, o której tylko czytałam w I n t e r n e c i e” (esej 5.), „W I n t e r n e c i e n i e u s t a n n i e p o j a w i a j ą s i ę n e w s y d o t y c z ą c e p a n u j ą c e j s y t u a c j i” (esej 11.), „Wielu informacji szukałam w I n t e r n e c i e, w i a d o m o ś c i a c h, r a d i u” (esej 15.).

Analizując zachowania autorów i postaci na podstawie przesłanych tekstów należy zwrócić szczególną uwagę na aspekt rozwijania pasji, twórczości i kontemplacji otoczenia. Z całą pewnością można przyznać, że czas kwarantanny uwydatnił kreatywność, odkrył nowe, nieznane dotąd pokłady mocy twórczej. Postacie, często będące samymi autorami, wskazują na odkrycie nowych doznań płynących z twórczości. Za przykład mogą służyć następujące cytaty: „P i e c z e n i e d z i ę k i k w a r a n t a n n i e s t ą ł o s i ę d l a m n i e p a s j ą” (esej 1.), „w ramach nowego hobby, do którego już długo się zbierałem, a które okazało się moją nową pasją – m o d e l a r s t w a” (esej 6.),

„korzystałam z czasu wolnego, jak tylko mogłam, rozwijałam moje pasje” (esej 15.).

W kilku pracach podkreślano aspekt duchowy, mistyczny i przeżywanie na nowo emocji związanych z naturą oraz nieuchronnością losu. Kilka prac wskazało na introwertyczne zachowania postaci, wymuszone izolacją, ale dające możliwość przeżywania i obserwowania świata w sposób spirytualny i filozoficzny. Jako przykład można wskazać: „Doświadczałam mistycznego zachwytu – niemal zapomnianego już wrażenia” (esej 4.), „Fascynowały mnie same nasze powszednie, nie żadne egzotyczne zwierzęta” (esej 4.), „Leżałam na parapecie, spadając w niebo myślałam i otwierając swoją czerwoną walizkę, przygotowywałam się do nowej podróży” (esej 8.), „Przed kwarantanną, idąc na uniwersytet, nie miałam czasu, żeby na chwilę się zatrzymać, spojrzeć w górę i zobaczyć, jak piękny jest świat” (esej 16.).

Na trzecim poziomie analizy treści poddano weryfikacji formę i formułę konkursu literackiego jako narzędzia aktywizacji młodzieży w czasie pandemii. Wybrane narzędzie oceniono pod kątem jego skuteczności, zarówno w kwestii zmobilizowania do działania obecnych uczestników, jak i w kwestii dotarcia do potencjalnie nowych uczestników projektu.

Uczestnikami konkursu w większości były całkiem nowe osoby, łącznie czternaście wcześniej nie zgłoszonych, co daje 73,68% spośród wszystkich zgłoszonych prac. Pięć pozostałych prac zostało wysłanych przez obecnych już uczestników projektu, co równe jest 26,32% w stosunku do wszystkich nadesłanych prac konkursowych. Wynik ten jasno obrazuje duże zainteresowanie zaproponowaną aktywnością wśród nowych osób, co stanowi dobry prognostyk w kontekście planowania działań popularyzatorskich projektu, w celu zachęcenia uczestników do udziału w nim warto rozważyć przeniesienie formuły konkursu do innych projektów.

Analizując nadesłane w konkursie prace nasuwa się wniosek o silnej motywacji młodych ludzi do „przelania” na papier własnych refleksji i przeżyć. Forma pisarska stała się dla nich idealnym rozwiązaniem, żeby w tym trudnym czasie uzewnętrznic i przekazać dalej swoje myśli. „Moc słowa pisanego i wyobraźni zmieniła mnie, na szczęście, nieodwracalnie” (esej 12.). Dodatkowym czynnikiem sprawczym, dzięki któremu uczestnicy wzięli udział w konkursie,

była duża ilość czasu wolnego „Tak długo nie było czasu usiąść z piórem i napisać słowa, które od dawna oczekiwały” (esej 8.). Można przypuszczać, że dodatkową motywacją były również zapowiedziane nagrody dla laureatów konkursu, natomiast fakt ten nie ma żadnego potwierdzenia, ponieważ nie prowadzono badań w tym zakresie.

WYNIKI ANALIZY NAUKOWEJ

Podjęty problem badawczy dotyczył analizy użycia konkursu literackiego oraz jego treści w kontekście zaktywizowania młodych ludzi i zainteresowania udziałem w projekcie „Wartościowy Wolontariat”. Z punktu widzenia analizy naukowej badanie danego tematu znajduje się na poziomie wstępnym. System nauczania doświadczył po raz pierwszy w historii, na tak szeroką, globalną skalę, sytuacji całkowitej izolacji w życiu społecznym i komunikacji. Zbierane są dane o samopoczuciu i aktywności ludzi w czasie kwarantanny. Zgromadzone informacje, w ramach konkursu literackiego, stanowią próbę analizy jakościowej wiedzy przydatnej do dalszej weryfikacji i na jej podstawie zbudowania nowych, innowacyjnych modeli aktywizacji młodych ludzi w podobnych warunkach.

Z punktu widzenia uczestnictwa w całości projektu wynik pokazuje słabe zainteresowanie uczestników wcześniej zapisanych, gdyż liczba prac nadesłanych wynosi 5,55% wszystkich zapisanych do projektu osób, co świadczy o ich niskim poziomie aktywizacji społecznej. Fakt ten wymaga dodatkowej i pogłębionej analizy i zrozumienia, w jaki sposób możemy dotrzeć z ofertą do tych osób oraz jakich narzędzi użyć w celu aktywizacji młodzieży, żeby uzyskać maksymalne zaangażowanie – 100% uczestników projektu. Jak prezentują wyniki konkursu, pierwsza próba pokazuje małe zainteresowanie, ale daje podstawę do dalszej pracy i stanowi źródło badań.

W ramach pierwszej analizy jakościowej uzyskano informacje mówiące o życiu i dzielności młodych ludzi stojących przed wyzwaniem, prawdopodobnie pierwszym w ich życiu, zamknięcia w domu. Analiza esejów pokazuje także, jakie pasje/hobby/twórcze zainteresowania pojawiły się wśród młodych ludzi w trakcie ich samotnego przebywania w domu, co jest dobrą podstawą do zbudowania

innowacyjnych modeli aktywizacji młodzieży w czasie pandemii i możliwości komunikacji z nią.

Z drugiej strony warto przyznać, że użyte narzędzie okazało się bardzo efektywne w części dotyczącej poszerzenia grona odbiorców, nowych uczestników. Niemniej jednak forma konkursu zapewniła dotarcie do osób w całym kraju i zachęciła tych, którzy uznali ją za atrakcyjną formę aktywności. Jako przykład można podać dwie prace, które zostały zgłoszone z województw zachodniopomorskiego i kujawsko-pomorskiego. Aspekt pozytywny, niejako narzucony przez organizatora, dał oczekiwany efekt, gdyż zdecydowana większość prac, pomimo sporej dawki negatywnych treści, miała taki właśnie wydźwięk.

WNIOSKI

Można stwierdzić, że przygotowanie i przeprowadzenie konkursu literackiego w przedstawionym kształcie było ważnym czynnikiem aktywizacji i prowadzenia działań w projekcie „Wartościowy Wolontariat”. Kryzys i niemożność realizacji standardowych prac wolontariackich, w wypracowanej wcześniej formule, unaocznili potrzebę zmiany i podjęcia nowych aktywności. Prowadzone działania promujące „Wartościowy Wolontariat” spotkały się z pozytywnym oddźwiękiem i przyczyniły do promocji projektu i zakresu jego działań. Realizacja konkursu stała się istotnym czynnikiem aktywizacji młodych ludzi, którzy poświęcili swój wolny czas i energię na przygotowanie autorskich prac, jak też zachęcił ich do pewnej autorefleksji i podzielenia się swoimi przeżyciami z innymi. W tym modelu analiza nadesłanych prac pozwala na ujęcie sposobów radzenia sobie z odsunięciem, które było jedną z konsekwencji izolacji w warunkach COVID-19.

Jak pokazują wyniki konkursu i otrzymane dane jakościowe, następnym ważnym krokiem będzie pogłębienie zastosowania metodyki *design thinking* dla wypracowania takich narzędzi, które ułatwią mobilizację i aktywizację pozostałych uczestników projektu. Otrzymane eseje przynoszą wiele informacji o formach „pandemicznej aktywności” i sposobach unikania stanów depresyjnych lub stanów niepewności. Konkurs literacki jest ważnym narzędziem

do głębokiego poznania i zrozumienia zmieniających się zachowań ludzi w zupełnie innej i nowej sytuacji, a w połączeniu z innymi narzędziami może być dobrym i innowacyjnym sposobem aktywizacji społecznej młodzieży w czasach związanych z pandemią oraz innych, stwarzających zagrożenie w kontekście społecznym.

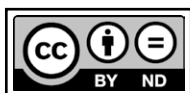
BIBLIOGRAFIA

- Helman, J., Rosienkiewicz, M. (2016). Design Thinking jako Koncepcja Pobudzania Innowacji. W: R. Knosal (red.) *Innowacje w zarządzaniu i inżynierii produkcji* (62-72). Opole: Oficyna wydawnicza Polskiego Towarzystwa Zarządzania Produkcją. Pozyskano z: https://www.researchgate.net/profile/Maria_Rosienkiewicz/publication/298199641_DESIGN_THINKING_JAKO_KONCEPCJA_POBUDZANIA_INNOWACJI/links/56e6b31e08ae98445c225354/DESIGN-THINKING-JAKO-KONCEPCJA-POBUDZANIA-INNOWACJI.pdf (dostęp: 06.08.2020).
- Krupa, P., Ossowski, M. (2013). *E-mail marketing. 10 wykładów o skutecznej promocji w sieci*. Gliwice: Wyd. Helion.
- Lisowska-Magdziarz, M. (2004). *Analiza zawartości mediów. Przewodnik dla Studentów*. Kraków: Wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Nordquist, R. (2019). *Definition and Examples of Analysis in Composition. How to Analyze a Work of Literature*. Thought Co. Up dated July 03, 2019. Pozyskano z: <https://www.thoughtco.com/what-is-analysis-composition-1689091> (dostęp: 01.08.2020).
- Pyżalski, J. (red). (2020). *Edukacja w czasie pandemii wirusa Covid-19. Z dystansem o tym, co robimy obecnie jako nauczyciele*. Warszawa: Wyd. EduAkcja.
- Randolph Mayes, G. *How to Analyze a Philosophical Essay*. Pozyskano z: <https://sites.google.com/site/grandolphmayes/how-to-write-a-philosophical-analysis> (dostęp: 01.08.2020).
- Różewski, P., Kusztnina, E., Zaikin, O. (2008). *Modele i metody zarządzania procesem Otwartego nauczania zdalnego*. Warszawa-Szczecin: Wyd. Instytut Badań Systemowych PAN. Pozyskano z : https://www.researchgate.net/profile/Przemyslaw_Rozewski/publication/301198098_Modele_i_metody_zarzadzania_procesem_Otwartego_nauczania_zdalnego/links/570b8d5108ae8883a1ffbedf/Modele-i-metody-zarzadzania-procesem-Otwartego-nauczania-zdalnego.pdf (dostęp: 31.07.2020).

Serafiński, B. (2009). Design Thinking – myśl rozwiązaniami. *Magazyn ThinkTank*, 2, 40-41. Źródło: <http://www.touch-ideas.com/PDF/design-thinking.pdf> (dostęp: 23.07.2020).

Ткачук, Ю.(2009). „Контекст для культурної катастрофи: роман “надзвичайно голосно та неймовірно близько” Дж. С. Фоера як пошук історіїцілення”. *Слово і Час*, 1, 38-44. [Yuliya Tkachuk. Contextualizing a cultural disaster: J.S. Foer’s “Extremely Loud and Incredibly Close” as a quest for a healing story]. Pozyskano z: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/132780/06-Tkachuk.pdf?sequence=1> (dostęp: 23.07.2020).

Copyright and License

This article is published under the terms of the Creative Commons Attribution – NoDerivs (CC BY- ND 4.0) License <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>